

KORMORÁNY

na muške

V posledný marcový deň sa skončila dvojročná výnimka na odstrel 600 kormoránov. Po nekonečných rokovaniach, dohadoch, petíciách, počítaniach a neustálom dokazovaní katastrofálnych následkov na populácie rýb sa zdalo, že rybári dosiahli svoje.

Viacerí „ochrancovia“ prírody predpovedali katastrofický scenár, že zane-dlho bude kormorán opäť na pokraji vyhnutia. Niektorým fanykám mimovládnych organizácií sa dokonca oči zaliali slzami. Dôvod? „Začne sa streľať na vtáčiky...“ Realita bola ale úplne iná. Strelilo sa asi 80 jedincov! Pritom na Slovensku ich v posledných rokoch zimuje až 8 tisíc! Samozrejme, že účelom výnimky nebolo zastreliť čo najviac kormoránov, ale realizovať ich účinné odplášenie v najviac postihnutých lokalitách. Aj to však mimovládne organizácie silno blokovali, prostredníctvom množstva rôznych podmienok.

REALIZÁCIA ODSTRELU STAŽENÁ

Výnimka platila len na vybrané revíry severného Slovenska, ako napríklad rieka Orava, Turiec, Horný Váh... Na revíroch východného a západného Slovenska sa zatiaľ nedalo účinne zakročiť. Prvý rok bola navyše výnimka pozastavená z dôvodu „preventívnych opatrení proti vtácej chrípke“. Tá ostatná, mimoriadne teplá zima znamenala, že sa kormorány zdržiaval prevažne na väčších nádržiach, ktoré nezamízali.

Navyše zastreliť kormorána nie je vôbec také jednoduché, akoby sa na prvý pohľad zdalo. Je to dobre organizovaný, mimoriadne schopný a učenlivý predátor. Každá neobvyklá situácia, zmena oproti bežným podmienkam, predstavuje prehľadné potenciálne riziko. V meste, kde je neustály ruch, loví často aj niekoľko metrov od prechádzajúcich áut. Uniká až v prípade, že niektoré zastaví. Na rybníku dokáže dokonca rozoznať polovníka s puškou od inej osoby a tomu prispôsobiť únikovú vzdialenosť. Spomeniem ešte niekoľko superlatívov, ktoré z kormorána robia skutočne predátora „par excellence“.

S KÝM MÁME TÚ ČEST?

Kormorán veľký (*Phalacrocorax carbo*):

- * Veľkosť 80 – 92 cm, priemerná hmotnosť samca 3 kg, samice 2,2 kg.
- * Spotreba 500 g rýb na deň (porovnatelná s orlom skalným!).
- * Veľmi zdatný predátor, ktorý:
 - prehláta ryby do 50 cm, cca do 1 kg,
 - je schopný potápať sa 40 m hlboko (tomu ani ja nemôžem uveriť, ale je to údaj z viacerých nezávislých zdrojov),
 - loví aj v silnom mraze – bežne pri mínus 25 °C,
 - loví rovnako úspešne aj v prúde, aj v stojatej vode.
- * Lov – väčšinou sociálny - 100 až 500 vtákov (na mori bolo pozorovaných aj viac ako 4000 vtákov).
- * Rozmnožovanie – začína vo veku 2 – 4 roky, má výnimočnú plodnosť – až 4 vyletené mláďatá za rok!
- * Dožíva sa až 25 rokov!
- * Napriek tomu, že kormorány sú prenášačmi množstva parazitov a chorôb (nie je vylúčená ani vtácia chrípka), väčšinou samy zostávajú neohrozené.
- * Migruje až na niekoľko tisícíkilometrové vzdialenosť.
- * Prakticky neexistuje predátor, ktorý by ho ohrozil.
- * Má neúplné trávenie – to znamená, že zvyšky nestrávejnej potravy vyvrháva (aj s parazitmi), čo taktiež dokáže v prípade nebezpečenstva a potreby rýchleho úniku.
- * Trus kormorána je mimoriadne agresívny a stromy, na ktorých sa pravidelne zdržiava, postupne vysychajú. Pritom kormorány už viac nie sú ohrozené. Sú bežnejšie a rozšírenejšie ako pred 300 rokmi (Kohl – 2004, konferencia v Žiline) a ich populácia neustále rastie (v Európe cca 1 milión)!

PREČO CHCÚ RYBÁRI REGULÁCIU JEHO POPULÁCIE?

Je zrejmé, že predátor, ktorý je schopný efektívne loviť na mori a na veľkých rieках, ako napríklad Dunaj, si veľmi ľahko poradí s rybami na podhorských tokoch. Tu, dá sa

povedať, že neloví, ale zobákom preberá ryby sústredené na zimoviskách. Veľkostne nevhodné necháva vyhodené popri brehoch rieky. Oveľa väčšie množstvo poranených rýb zostáva pod hladinou, kde postupne hynú na následky poranení,

Orava - raj kormoránov.

alebo vysilenia a ochorení, keďže nemôžu prezimovať.

Výsledky ichtyologických prieskumov sú alarmujúce! Sú dokázané obrovské priame škody na populáciach rýb! Ďalšie odkladanie riešenia môže znamenať úplný kolaps krehkých ekosystémov podhorských riek a úplné vymiznutie niektorých bežných druhov rýb (lipeň, jalec obyčajný...), ako sa to stalo napríklad na rieke Orave!

Nenahraditeľné škody spôsobuje kormorán na genofonde pôvodných druhov rýb. Nepriame škody na ekonomike v dôsledku zníženia turistického ruchu, poklesu záujmu o športový rybolov...

Sú predvídateľné ďalšie škody - každý rok vyhľadávajú nové oblasti, revíry, začínajú sa trvalo zdržovať na niektorých priehradách (L. Mara, Bešeňová, Hričov, Oravská priehrada)!

Aj v rybníkárstve spôsobuje kormorán rozsiahle škody na násadách rýb. Navyše

Plotica zo žalúdka kormorána preplneného parazitickými škravkami.

ryby, ktoré vplyvom stresu nezazimujú, masovo hynú počas zimy a v jarnom období na následky poranení a vysilenia organizmu.

Prečo patrí kormorán ešte stále medzi chránené druhy živočíchov?

Prečo je potrebné komplikované žiadať o výnimky na reguláciu jeho početnosti? Ryby nemajú právo na život?

AKO OKRÍDLENÉ POTKANY...

Nestotožňujem sa z názorom môjho priateľa, že kormorány sú vlastne okrídlené potkany, ktoré prenášajú množstvo chorôb, parazitov,

robia obrovské škody na populáciach rýb, a preto je ich potrebné všetkými možnými spôsobmi a všade likvidovať. Dostali by sme sa tak opäť do opačného extrému. Podľa môjho názoru je kormorán súčasťou slovenskej prírody – patrí do miest svojho prirodzeného výskytu – na Dunaj. Aj tu by mali byť stanovené maximálne počty a jeho početnosť neustále monitorovaná.

Kormorány prakticky nemajú u nás prirodzeného nepriateľa, ktorý by ich stavu reguloval prirodzenou cestou. Tvrdenia tzv. ochrancov prírody a členov niektorých mimovládnych organizácií, že jeho stav sa prirodzene zreguluje vyčerpaním potravnej základne na rieках, sú mimoriadne nebezpečné a zavádzajúce. Po rieках totiž nasledujú štrkoviská, rybníky a vodné nádrže. Tu je ešte stále dosť veľká zásoba rýb na ďalšie roky a ani najmenej nepochybujem, že by sa tu kormorán negatívne neprejavil. Nie je neustála snaha o jeho ochranu príliš nákladný „POKUS NA PRÍRODE“?

40 cm jalec je pre kormorána bežnou korisťou.

